

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 32 PŽ-2548/2020-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Marine Veljak, predsjednice vijeća, dr. sc. Srđana Šimca, suca izvijestitelja i Lenke Čorić, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja LUČICA d.d. u stečaju, Sumartin, OIB 44447609315, kojeg zastupa punomoćnik Zoran Zović, odvjetnik u Splitu, Gundulićeva 20, protiv tuženika REPUBLIKA HRVATSKA, OIB 52634238587, kojeg zastupa Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, radi isplate iznosa od 9.583.889,01 kn, odlučujući o tužiteljevoj i tuženikovojoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-841/2013 od 16. veljače 2018., u sjednici vijeća održanoj 12. listopada 2021.

p r e s u d i o j e

1. Odbija se tužiteljeva žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-841/2013 od 16. veljače 2018. u točki II. izreke.

2. Odbija se tuženikova žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-841/2013 od 16. veljače 2018. u dijelu točke I. njene izreke kojom je tuženiku naloženo platiti tužitelju iznos od 3.220.450,33 kn sa zakonskim zateznim kamatama koje teku od 15. svibnja 2013. do 31. srpnja 2015. po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem eskontne stope Hrvatske narodne banke koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena, a od 1. kolovoza 2015. do isplate po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena.

3. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-841/2013 od 16. veljače 2018. u dijelu točke I. njene izreke kojom je tuženiku naloženo platiti tužitelju iznos od 1.259.840,87 kn s kamatama i platiti mu zakonske zatezne kamate na iznos od 3.220.450,33 kn od 15. svibnja 2013. do isplate u odnosu na kamatnu stopu, te u točki III. njene izreke i sudi:

I. Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu da mu tuženik plati iznos od 1.259.840,87 kn (milijundvjestopedesetdevettisućaosamstočetrdeset kuna i osam-

desetsedam lipa) s kamatama od 15. svibnja 2013. do isplate, kao i da mu plati zakonske zatezne kamate koje teku na iznos od 3.220.450,33 kn od 15. svibnja 2013. do isplate po stopi koja prelazi kamatnu stopu iz točke 2. izreke ove presude.

II. Nalaže se tuženiku u roku od osam dana naknaditi tužitelju troškove parničnog postupka u iznosu od 51.129,54 kn (pedesetjednutisućustodvadesetdevet kuna i pedesetčetiri lipe).

Obrazloženje

1. Pobijanom presudom naloženo je tuženiku isplatiti tužitelju iznos od 4.480.291,20 kn zajedno sa zakonskim zateznim kamatama. Tužbeni zahtjev je odbijen kao neosnovan za iznos od 5.103.597,81 kn zajedno s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama. Prvostupanjski sud je odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

2. Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj pravni slijednik Brodogradilišta „Lučica“ – Sumartin koje bilo nositelj prava upravljanja na općenarodnoj imovini označenoj kao čest. zem. 1409/2, 1428/1, 1430 i 1431.1. zk tijelo ZU 503 za cijelo. Kako su ove nekretnine proglašene pomorskim dobrom, skupština tužiteljevih vjerovnika donijela je odluku da pokrene parnični postupak protiv tuženice radi naknade za izvršena ulaganja u ove nekretnine koje su ranije prilikom pretvorbe ušle u njegov temelji kapital. Sudski vještak za građevinarstvo Nedžad Lugić je u svom nalazu i mišljenju utvrdio da je u objekt uloženo ukupno 9.583.889,01 kn ili 1.275.987,96 EUR (od toga 4.722.295,26 kn na troškove ulaganja i uređenja i 4.861.593,75 kn na ime vrijednosti građevinskog zemljišta). Na tom nalazu i mišljenju tužitelj je utemeljio svoj tužbeni zahtjev.

3. Tuženik je osporio osnovanost tužbenog zahtjeva i naveo da je tužitelj bespravno koristio ove nekretnine i za njih nije plaćao koncesijsku naknadu. Zato tuženik drži da tužitelju ne pripada naknada zbog izvlaštenja.

4. Prvostupanjski sud je tijekom postupka utvrdio da nije sporno da su predmetne nekretnine proglašene pomorskim dobrom te da njima upravlja tuženica. Međutim, prvostupanjski sud je također utvrdio da tužitelj nikad nije izvlašten i da mu nije plaćena naknada za izvršena ulaganja. Zato je prvostupanjski sud ocijenio da je tužitelj trebao biti izvlašten uz naknadu za izvlaštenje, posebno zato jer u ovoj pravnoj stvari tuženik nije dokazao da je na ovim nekretninama utvrđena granica pomorskog dobra u skladu s odredbom čl. 14. Zakon o pomorskom i vodnom dobru. Zato se u odnosu na ove nekretnine po ocjeni prvostupanjskog suda ima primijeniti odredba čl. 118. st. 3. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama („Narodne novine“ broj: 158/03, 141/06, 38/09 i 123/012; dalje: ZPDML).

5. U odnosu na tuženikov prigovor zastare, prvostupanjski sud je ocijenio da je takav prigovor neosnovan, jer tuženik nije dokazao da je utvrdio granice pomorskog dobra na ovim nekretninama niti da je tužitelj izvlašten. Kod takvog stanja stvari, prvostupanjski sud je ocijenio da tužitelju pripada naknada za oduzimanje ovih nekretnina iz njegovog posjeda.

6. Odluku o visini dosuđenog iznosa prvostupanjski sud je donio na temelju nalaza i mišljenja sudskog vještaka Jure Malenice od 26. rujna 2017. Njegov nalaz i mišljenje su prihvaćeni kao stručni i objektivni. Ovim nalazom utvrđena je ukupna vrijednost ulaganja u: zgrade i prostore te u uređenje i opremanje te izgradnju nove obale te u vodovod, kanalizaciju i elektroinstalacije te vanjsko uređenje terena ukupnom iznosu od 3.220.450,33 kn ili 435.195,99 EUR (str. 233. spisa). U odnosu na procjenu tržišne vrijednosti građevinskog zemljišta vještak je utvrdio njegovu vrijednost u ukupnom iznosu od 4.480.291,20 kn ili 605.446,06 EUR (str. 238. spisa). U uvjerenju da je iznos od 4.480.291,20 kn sveukupni iznos kojeg je utvrdio sudski vještak u svom nalazu i mišljenju, dosudio mu je upravo taj iznos primjenom odredbe čl. 118. st. 3. ZPDML-a, dok je tužbeni zahtjev odbijen kao neosnovan za više zatraženi iznos.

7. Odluka o troškovima parničnog postupka donesena je primjenom odredbe čl. 154. st. 2. ZPP-a.

8. Tužitelj je protiv ove presude u dijelu točaka II. i III. podnio žalbu navodeći u njoj da ona u tom dijelu nije osnovana. On je ukazao na to da je prvostupanjski sud prihvaćajući nalaz i mišljenje sudskog vještaka Jure Malenice kojeg stranke nisu osporile, vjerojatno pogreškom uvažio samo jedan njegov dio i to onaj koji se odnosi na tržišnu vrijednost građevinskog zemljišta u iznosu od 4.480.291,20 kn, premda je jasno da je ukupna vrijednost koju je vještak utvrdio, sveukupno iznos od 7.700.741,20 kn. Drugim riječima, drugostupanjski sud bi prema tužiteljevom mišljenju postupajući po žalbi, trebao preinačiti pobijanu presudu i dodati tužitelju još iznos od 3.220.450,33 kn koji se odnosi na građevinsku vrijednost objekata te vrijednost komunalnog uređenja i opremanja lokacije i izgradnje nove obale. Ovaj dio nalaza i mišljenja sudskog vještaka, prvostupanjski sud nije uvažio, u uvjerenju da je iznos od 4.480.291,20 kn sveukupna vrijednost.

9. I pored navedenog, tužitelj drži da je vještak Malenica usprkos tome što se oslonio na tehničke podatke vještaka Nedžada Lugića, smanjio njegovu procjenu građevinske vrijednosti objekata i infrastrukturnih radova za 32%, a vrijednost zemljišta za 8%. Tužitelju nije jasno zašto je to vještak Malenica učinio. Zato tužitelj drži da mu sud treba dosuditi u cijelosti zatraženi iznos od 9.583.889,01 kn, baš onako kako je to utvrdio vještak Rubić. Tužitelj se u žalbi usprotivio i odluci o troškovima postupka. Zato je pogrešno primijenio odredbu čl. 154. st. 2. Zakona o parničnom postupku.

10. Slijedom navedenog, tužitelj je predložio drugostupanjskom sudu sukladno predloženom, preinačiti presudu prvostupanjskom suda u pobijanom dijelu u njegovu korist, uz naknadu troškova žalbe.

11. Tuženik je protiv ove presude u dijelu u kojem nije uspio u zahtjevu, podnio žalbu navodeći u njoj prije svega da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio da predmetne nekretnine nisu utvrđene pomorskim dobrom. Ove nekretnine su utvrđene pomorskim dobrom, međutim, pravomoćnim rješenjem Općinskog suda u Supetru poslovni broj Z-2328/03, odbijen je kao neosnovan tužiteljev prijedlog za

upis prava vlasništva, jer je u zemljišnim knjigama za K.O. Sumartin, upisana općenarodna imovina s organom upravljanja Brodogradilište „Lučica“ – Sumartin. Kako se sudska praksa u međuvremenu promijenila, tužitelj je 28. rujna 2016. ponovno podnio prijedlog za uknjižbu o kojem prijedlogu još nije odlučeno.

12. Bez obzira na navedeno, upis pomorskog dobra nije mjerodavan dokaz o tome da je neka nekretnina pomorsko dobro. Tužitelj pretvorbom iz društvenog poduzeća kao nositelj prava upravljanja nije mogao steći pravo vlasništva na nekretninama koje predstavljaju pomorsko dobro po sili zakona. Zato tužitelju kao neovlasniku ne pripada pravo na naknadu za zemljište koje je postalo pomorsko dobro neovisno o stanju upisa u zemljišne knjige.

13. Na temelju odredbe čl. 118. ZPDML-a naknada prema propisima o izvlaštenju pripada vlasniku samo ako se mijenjaju granice pomorskog dobra zbog promjene dokumenata prostornog uređenja, prirodnih pojava ili zbog proglašenja kopna pomorskim dobrom, što ovdje nije slučaj, jer ranije nije bila ni određena granica pomorskog dobra (lučkog područja). Granica pomorskog dobra bila je određena odlukom o koncesiji iz 2002. godine, dodijeljena obrtu Falkuša, a koja je prestala odlukom od 26. kolovoza 2003., jer ovlaštenik koncesije nije potpisao ugovor o koncesiji. Odluka o koncesiji od 20. srpnja 2004. je poništena rješenjem drugostupanjskog tijela i predmet je vraćen prvostupanjskom tijelu na ponovno odlučivanje.

14. U odnosu na ulaganje u građevinske objekte, ti objekti su amortizirani kroz vrijeme od pretvorbe do danas, s obzirom na to da su se u tužiteljevim poslovnim knjigama od 9. siječnja 201. vodila kao vrijednost od 1.063.574,74 kn. Pored toga, tužitelj je ostvarivao imovinsku korist od korištenja kopnenog i morskog dijela pomorskog dobra, bez plaćanja bilo kakve naknade, a to čini i danas.

15. U odgovoru na tuženikovu žalbu, tužitelj je osporio osnovanost njenih navoda. Neovisno o tuženikovim navodima koje tužitelj ne prihvaća, on ukazuje na to da čak i nepošteni posjednik ima pravo na naknadu nužnih troškova, pa i ako su nastali na pomorskom dobru, te u tom pogledu upućuje na presudu Županijskog suda u Split poslovni broj GŽp-879/13 od 27. veljače 2014.

16. U ovoj pravnoj stvari tužitelj je savjesni posjednik i pripada mu pravo na svekolika ulaganja. Njegovo pravo na posjed proizlazi čak i iz sadašnjeg stanja zemljišnih knjiga. Tužitelj je u zemljišnoj knjizi i dalje označen u svojstvu „organa upravljanja“ nad ovim nekretninama, pa ima pravo na naknadu za sva ulaganja poduzeta na pomorskom dobru.

17. Tuženikovi žalbeni navodi o amortiziranosti tužiteljeve imovine su promašeni (čl. 5. st. 4. Zakona o porezu na dobit). Prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja („Narodne novine“ broj 86/15), u t. 6.33., propisano je da je fer vrijednost zemljišta i zgrada obično njihova tržišna vrijednost utvrđena procjenom koju uobičajeno obavljaju profesionalno kvalificirani procjenitelji. U ovoj pravnoj stvari su to učinili sudski vještaci.

18. Tuženik po tužiteljevoj ocjeni ne može osnovano isticati da je tužitelj nekretnine koristio bez naknade, kada s njim nikada nije sklopio bilo kakav ugovor. I konačno, tuženik je sasvim paušalno ponovio prigovor zastare te istaknuo da je tužba preuranjena. Tužitelj drži da je prvostupanjski sud u pobijanoj presudi pravilni utvrdio da tužitelj nikada nije izvlašten od ovih nekretnina i da mu nije isplaćena naknada za izvršena ulaganja. Kako tužitelj tuženika ne može prisiliti na izvlaštenje kako bi ostvario pravo na naknadu, to tužitelju nije preostalo drugo do takav zahtjev prema tuženiku postaviti u ovoj pravnoj stvari.

19. Slijedom navedenog, tužitelj je predložio drugostupanjskom sudu odbiti tužnikovu žalbu kao neosnovanu.

20. Tužiteljeva žalba nije osnovana, a tuženikova žalba je djelomično osnovana.

21. Nakon što je pobijana presuda ispitana na temelju odredbe čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje: ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud je utvrdio da je ona djelomično pravilna i zakonita.

22. Među strankama je sporno ima li tužitelj kao nositelj prava korištenja na ranijim nekretninama koje su predstavljale društveno vlasništvo, a koje su po sili zakona postale pomorsko dobro, pravo na naknadu za vrijednost ulaganja u nekretnine na pomorskom dobru i za njihovu tržišnu vrijednost.

23. U odnosu na ove nekretnine svojedobno je izvršena prethodno pretvorba društvenog vlasništva uz zadržavanje tužiteljevog prava korištenja. Ove nekretnine su tada unesene u njegov temeljni kapital. U odnosu na ove nekretnine nije vođen postupak izvlaštenja. Zato se ni postupak naknade tužitelju nije mogao ostvariti kroz takav postupak. Neovisno o tome, tužitelju pripada pravo na naknadu s osnove uloženog u ove nekretnine koje pravo može ostvariti samo u ovom parničnom postupku.

24. Dakle, ovdje je sporno ima li tužitelj, odnosno njegov pravni prednik, kao poštenji posjednik (čl. 1116. Zakona o obveznim odnosima, „Narodne novine“ broj: 35/05 i 41/08 i 125/11; dalje: ZOO) pravo na naknadu za ulaganje u pomorsko dobro iz vremena režima društvenog vlasništva kada je bio njegov korisnik. Premda tužitelj nije bio koncesionar, suprotno izraženom mišljenju prvostupanjskog suda, tužitelju pripada pravo na naknadu za izvršena ulaganja. Ustav Republike Hrvatske jamči prava stečena ulaganjem kapitala koja se ne mogu umanjiti zakonom ni pravnim aktom (čl. 49. st. 4.). Također, prema općim pravilima obveznog prava, u ovoj pravnoj stvari tužitelju pripada naknada po osnovi uloženih sredstava u tuđu stvar (čl. 1111. ZOO-a). Pozivom na ovu odredbu, tužitelj može tražiti naknadu za uložena sredstva u tuđu stvar (ovdje pomorsko dobro), kao svoj imovinsko pravni zahtjev, odnosno naknadu za korist koju bi u protivnom tuženik stekao bez osnove. Takav svoj zahtjev

može ostvariti isključivo sudskim putem s obzirom na to da postupak izvlaštenja nikada nije vođen. Od tuda i sudska nadležnost u ovoj pravnoj stvari.

25. Kod takvog stanja stvari, tužitelj po ocjeni ovog suda definitivno ima pravo na naknadu svih korisnih i nužnih troškova (čl. 1116. ZOO-a) ulaganja u pomorsko dobro, kao i na vrijednost objekata koje je vlastitim sredstvima izgradio (čl. 1111. st. 1. ZOO-a).

26. Međutim, kako je ovdje riječ o pomorskom dobru po sili zakona, odnosno općem dobru na kojem nema vlasničkih prava i vlasničkih odnosa, to niti tužitelj nikada nije stekao takva vlasnička prava niti je to mogao, neovisno o tome što je pretvorbom iz društvenog poduzeća i nadalje ostao nositelj prava upravljanja na ovim nekretninama i neovisno o tome što ih je unio u temeljni kapital. Zato tužitelju kao nevlasniku, ne pripada pravo na naknadu za tržišnu vrijednost zemljišta koje je postalo pomorsko dobro, neovisno o stanju upisa u zemljišnim knjigama.

27. Kod takvog stanja stvari, uvažavajući nalaz i mišljenje sudskog vještaka Jure Malenice, kojeg je kao stručno i objektivno prihvatio i prvostupanjski sud, tužitelju je odlukom iz izreke dosuđena naknada isključivo u visini vrijednosti ulaganja u ove nekretnine, točnije u iznosu od 3.220.450,33 kn zajedno sa zatraženim pripadajućim zakonskim zateznim kamatama (čl. 1115. ZOO-a).

28. U dijelu kojim je odlučeno o zateznim kamatama, prvostupanjski sud nije uzeo u obzir da je riječ o tužbenom zahtjevu s osnove stjecanja bez osnove, a ne radi ispunjenja koje ugovorne obveze. To znači da, uzimajući u obzir narav tužbenog zahtjeva, tužitelj ima pravo na zakonske zatezne kamate primjenom niže, a ne više kamatne stope. Napominje se da je odredba čl. 29. st. 2. ZOO-a izmijenjena i da od 1. kolovoza 2015. vrijedi druga kamatna stopa.

29. Od tuda i odluka kojom je pobijana presuda djelomično potvrđena, djelomično preinačena (čl. 368. i 373. ZPP-a).

30. Kod ovakve odluke o tužbenom zahtjevu tužitelj je uspio u sporu s 33,6%.

31. Tužitelj je popisao trošak (str. 254. spisa). Odmjeren mu je trošak sastava zahtjeva za mirno rješenje spora, sastava tužbe, sastava podneska od 28. srpnja 2014. i zastupanja na ročištu od 6. prosinca 2017. u iznosu od po 72.920,00 kn, sastava podneska od 12. veljače 2014., pristupa na ročište od 9. rujna 2014., sastava podneska od 22. prosinca 2016., 3. travnja 2017. i 3. listopada 2017. u iznosu po 500,00 kn, te pristupa na ročišta od 27. studenoga 2014., 1. lipnja 2016., 28. rujna 2016. i 30. studenoga 2016. u iznosu od po 36.460,00 kn (50%; Tbr. 7. t. 2. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, „Narodne novine“ broj: 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15), ukupno iznos od 440.020,00 kn. Ovaj trošak je uvećan za trošak PDV-a od 25% za iznos od 110.005,00 kn, pristojbu tužbe i presude u iznosu od 10.000,00 kn, troškove vještačenja po sudskom vještaku Lugiću u iznosu od 42.500,00 kn (čl. 151. st. 1. ZPP-a) i troškove vještačenja po sudskom vještaku Malenici u iznosu od 37.500,00 kn, ukupno iznos od 640.025,00 kn.

32. Tužitelj je uspio u sporu s 33,6%, pa mu je odmjereno trošak u iznosu od 80.000,00 kn na ime vještačenja i iznos od 188.168,40 kn (560.025,00 kn x 33,6%), ukupno iznos od 268.168,40 kn.

33. Tuženik je popisao trošak (str. 255. spisa). Odmjereno mu je trošak sastava odgovora na tužbu i pristupa na ročište od 6. prosinca 2017. u iznosu od po 72.920,00 kn, te zastupanja na ročištima od 27. studenoga 2014., 1. lipnja 2016., 30. studenoga 2016. i 30. studenoga 2016. u iznosu od po 36.460,00 kn (50%, Tbr. 7. t. 2. Tarife), sveukupno iznos od 288.429,00 kn.

34. Tuženik je uspio u sporu sa 66,4%, pa mu je odmjereno trošak u iznosu od 191.516,86 kn.

35. Prijebojem odmjerenih troškova stranaka (268.168,40 kn - 191.516,86 kn), tužitelju su odmjereni parnični troškovi u iznosu od 76.651,54 kn (čl. 154. st. 2. i 166. ZPP-a).

36. Tuženik je u žalbi uspio s 28%, pa mu je dosuđen trošak sastava žalbe u iznosu od 25.522,00 kn (28% od 91.150,00).

37. Tužitelju su konačno dosuđeni parnični troškovi u iznosu od 51.129,54 kn (76.651,54 kn – 25.522,00 kn; čl. 154. st. 2. ZPP-a).

38. Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci (čl. 154. i 166. ZPP-a).

Zagreb, 12. listopada 2021.

Predsjednica vijeća
Marina Veljak

Broj zapisa: **eb300-a2390**

Kontrolni broj: **09431-e462d-84183**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=MARINA VELJAK, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.